

אורות השבת

גליון מס' 807

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
ויקרא - "שבת זכור"

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

ונשא עונו

וְנָפֶשׁ פִּי תִחַסֵּא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֵד אוֹ רֹאֶה אוֹ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עוֹנוֹ.

(ויקרא ה, א)

כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו. (ראש השנה י, א)

רמז גדול למדו הדרשנים מפסוק זה לענין כפרת החטא, והוא על ידי שהאדם בולם את פיו מלהשיב לדברי הקמים עליו לרעה ומבזים אותו, כמבואר בגמ' (ראש השנה י, א): 'אמר רבא כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר (מכה ז, יח) נושא עון ועובר על פשע - למי נושא עון למי שעובר על פשע'. וכך רמזו בכתוב שלפנינו: 'ונפש כי תחטא', מה יעשה כדי שיתכפר לו. 'ושמעה קול אלה', אם שמע שמקללים ומבזים אותו. 'והוא עד או ראה או ידע', היינו שיוודע הוא להשיבם מנה אחת אפיים. 'אם לא יגיד', ואע"פ כן הוא בולם את פיו ואינו משיבם דבר. 'ונשא עונו', בשכר זאת הקב"ה מכפר על חטאו ומעביר לו על כל פשעיו. ואמנם אין זה אלא רמז, מכל מקום עיקרו אמת ויציב הוא, שהרי יסודו בדברי תלמוד מפורשים. וכבר הארכנו במקום אחר להוכיח ולתמוך יסוד זה במקורות רבים ונאמנים, ובמאמר זה אמרתי להוסיף עליהם, כדלהלן.

איתא בשבת (פח, ב): 'הנעלבים ואינם עולכים שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. וכבר עמדו המפרשים בקשר שבין 'השמש' לנעלבים ואינם עולכים, וביארו בטוב טעם על פי המבואר בגמרא חולין (פ, ב): 'רבי שמעון בן פיז רמי, כתיב ויעש אלוהים את שני המאורות הגדולים, וכתיב את המאור הגדול ואת המאור הקטן. אמרה ירח לפני הקב"ה רבונו של עולם: אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, אמר לה לך ומעטי את עצמך. אמרה לפני רבש"ע וכי מפני שאמרתי לפניך דבר הגון, אמעיס את עצמי...'. ע"ש. הרי לפנינו מפורש, שהמבקש להמעיס את חבירו, לא זו בלבד שאין דבריו עושים רושם, אלא אדרבה הוא זה שמתמעט וגורם לחבירו שיגדל ממנו. וזה שאמרו רבותינו, הנעלבים ואינם עולכים שומעים חרפתם ואינם משיבים, לא זו בלבד שאין כבודם נפגע כלל ועיקר, אלא אדרבה הקב"ה תובע את עלבונם ומגדיל את כבודם כפלי כפליים - כדוגמת השמש אשר הפכה ל'מאור הגדול', אחרי שהלבנה ביקשה להמעיסה 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'.

וגם גדולי הדורות התברכו במידה זו, ולא עוד אלא שהיא היסוד לכל גדלותם. וגמ' ערוכה היא (עירובין יג, ב): 'שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמונו והללו אומרים הלכה כמונו. יצאה בת קול ואמרה להם אלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן, מפני שנחמין ועלובין היו ולומדים גם את דבריהם וגם את דברי בית שמאי ולא עוד אלא שמקדימים דברי בית שמאי לדבריהם. ללמדך שכל המשפיל עצמו, הקב"ה מגביהו'. והעיר הגאון החיד"א בשם מרן 'הבית יוסף', וכי בשביל שבית הלל היו עניים יתהפך הדין ותקבע הלכה כמותם, והלא מן הראוי לפסוק בכל דין לגופו של ענין על פי טעמו ונימוקו. ותירץ, שמפני שהיו עניים היתה תורתם מבוררת יותר אליבא דהלכתא. וזה שאמר הכתוב בתהלים 'דרך עניים במשפט', היינו שיש לנקוט במשפט כדעת העניים (בית הלל). ואם תאמר בשביל שהם עניים יתהפך הדין, הוסיף הכתוב לומר 'וילמד עניים דרכו', כלומר שהקב"ה מלמד לעניים את הדרך הנכונה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

אכן ענוותנותו המופלגת של הלל לא ידעה גבול וסייג, כמבואר בגמ' שבת (ל, ב): 'תנו רבנן, לעולם יהא אדם ענוותן כהלל, ואל יהא קפדן כשמאי'. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו כל שילך ויקניט את הלל יסול ד' מאות זוז. אמר אחד מהם אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה והלל חפץ את ראשו, הלך ועבר על פתח ביתו, אמר מי כאן הלל

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

מרדכי היהודי קובע בשמים

כתב המדרש הנזכר הפיל גורל בתחילה על "ימי השבוע" ולא הצליח, ואח"כ על "ימי החודש" ועלה בידו, שנאמר 'הוא הגורל לפני הנזק מיום ליום ומחודש לחודש'. תמוה ה'שפת אמת' הרי בהכרח שאותו יום בחודש שעלה בגורל יחול גם באחד מימי השבוע, ומה המשמעות שבתחילה לא הצליח ב"ימי השבוע" ואח"כ ב"ימי החודש" כן הצליח, מבאר ה'הגדה אסתר' 'שאין הקב"ה גוזר גזירה אלא בהסכמת צדיק הדור', "ימי החודש" מסמל את חכמי ישראל שהם קובעים בבית דין את קידוש החודש, ואילו "ימי השבוע" תלויים אך ורק בהקב"ה מבריאת העולם, ולמעלה בשמים לא גזרו את הגזירה עד שמרדכי היהודי צפה ברוח הקודש וראה שייצא מזה חג הפורים והסכים, ועל כן בתחילה לא עלו בגורל "ימי השבוע" שמסמל את הקב"ה שכביכול הנותן להסכמת מרדכי, ורק בגורל ב"ימי החודש" שמסמל את מרדכי עלו גם "ימי השבוע".

בהרכת לבת אלון ומבורך

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"

וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים ליום ראשון - שבת	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש יום ז'
עלות חשוד	4:33	4:32	4:31	4:29	4:28	4:26	4:25
זמן סליח ותפילין	4:40	4:39	4:37	4:36	4:35	4:33	4:32
ויחי - תפילת חמשה	5:53	5:51	5:50	5:49	5:48	5:47	5:46
מז"ק ק"ש לדעת הגא'א	8:11	8:10	8:10	8:09	8:08	8:07	8:06
מז"ק ק"ש לתנא דערי"א	8:47	8:47	8:46	8:45	8:44	8:44	8:43
הצאת יום וולילה	11:49	11:49	11:49	11:48	11:48	11:48	11:48
סעודת חלה	12:20	12:20	12:20	12:19	12:19	12:19	12:19
סלח הסעודה	16:51	16:51	16:52	16:52	16:53	16:53	16:54
סקי קה	17:52	17:53	17:53	17:54	17:55	17:55	17:56
אשת הוכבים	18:07	18:08	18:08	18:08	18:09	18:10	18:11

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ויקרא
הפטרה לספרדים:	ויאמר שמואל
הפטרה לאשכנזים:	כה אמר ה'
כניסת השבת:	17:31
יציאת השבת:	18:23
רבינו תם:	19:05

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א
רב שכונה ד' ורב חברה קדישא באר-שבע

"ענווה - כניעת הלב"

"והפשיט את העלה ונתח אתה לנתחיה" (א,ו) העולה מכפרת על ההורג הגאווה שבלב, וזה רמז במילה עולה, המורה על כך שהמקריב סבור הוא שיש בו יכולת לעלות על אחרים במעלותיו. "חצמח דוד" מבאר כך: "והפשיט את העולה" - את אותה עולה, את אותה גאווה, יש צורך להפשיט ממנו ולהסיר ממנו, ורק לאחר שייסיר ממנו את רגשי הגאווה הפסולים, אז יוכל לקיים את הנשך הפסוק - "ונתח אותה לנתחיה", אז יוכל להתבונן ולנתח את מעשיו והליכותיו שפגמו באיבריו, אך ראשית יש להוציא את הגאווה מליבו. כל מנתח מתחיל יודע שכאשר ישנו איבר פגום והוא חיוני לתיפקוד האדם, יש לנתחו. שכן גם אם שאר האיברים יטופלו ורק איבר זה יישאר פגום - לא יוכל האדם לתפקד. כך הדבר במידת הגאווה. אף אם האדם יעבוד על שאר מידותיו ומידה זו תישאר חתומה בטבעו - גם שאר מידותיו יכולות להיות מושפעות ממידה קלוקלת זו. לפעמים אדם יכול לעשות מעשים גדולים אך זוהי עבורם לשכל בעוה"ז כגון לכבד, לעושר או למעמד מכובד. ואין ספק, שזה בא על חשבון חלקו בעוה"ב. לעומת זאת אדם החפץ לזכות בשכר נטו בעולם הבא חייב לאמץ לעצמו את מידת הענווה ולא לחפש אחר כבוד של "מה יאמרו הבריות". והמעשה הבא ימחיש לנו זאת: בבית קברות יהודי אשר בקראקוב מצויה מצבה מחוץ לגדר עליה רשום: "פה נטמן יוסל'ה קמנץ קדוש". למעלה משלוש מאות שנה, שרר בקראקוב רעב ועוני נכבד. רוב התושבים לא מצאו מלאכה לפרנס בה את משפחתם, ואלו אשר שלחו ידם בדבר, היו שואבי מים וחוטבי עצים אשר אין הפרטה מצויה בידם, וכאשר תקפן רעב, פעמים נתמזל מזלם והשיעו בפת חרבה נפשם, אך בדרך כלל ניצחוהו בדף גמרא, או בפרק בחומש, על דרך הכתוב: "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'". ובין כל העניים המורכבים הללו חי אדם אחד בעושר גדול ויוסל'ה שמו. ביתו היה גדול ומפואר, איש לא רצה בשיח ושיח עימו, לא בירכוהו ביום השבת ב"שבת שלום" ובימי"ט לא איחלו לו חג שמח. והגיעה שנת הברית אליו עד שילדים ניצבו על עצים וגגות ורגמוהו באבנים ובפירות רקובים. יום אחד חלה יוסל'ה במחלה קשה ושכב על ערש דווי. רופאיו קבעו ששעותיו ספורות. באו אצלו אנשי חברא קדישא ואמרו לו: "יוסל'ה, הנה אותה הולך למות! לא ירד כספך עימך לקבר ולא יפיח בעצמותיך היבשות רוח חיים. תן לקופת הקהילה אלך ויבל לעניי העיר, ואנו נעסוק בקבורתך לפי כל הכללים ולפי הלכות כבוד המת. דע לך, אם אי אתה עושה כן, אין אנו מותעסקים בקבורתך, והיה בשרך טרף לעוף השמיים!" אין אני נותן כי אם חמישים רובל, ותו לא! אם לא תרצו, לא תקברו. כל חיי חייתי לבדי, וכך גם אקבור את עצמי לבדי. אמרו האנשים לעצמם: "לא רק קמנץ הוא זה, אלא גם משוגע. הולך להיפרד מן העולם וחושב שלא ייפרד מכספו". קמו והלכו להם ולאחר שעה קלה נפח נשמתו ונפטר. שלושה ימים עברו ולא קברוהו. כיוון שהגיע יום הרביעי, נכנס אצלו שכן הגר בקרבת מקום, אמר בליבו: "לא משום כבודו של יוסל'ה, אלא משום כבודו של הקב"ה, שלא יהיו בריותיו זורקים כבשר בשדה טריפה. נטל את גופתו, הניחה על העגלה, ומשהגיע לפאתי בי הקברות, חפר בור אחרי הגדר, טמן בו את המת ושב לביתו. ערב שבת נכנס עני מעניי העיר אצל רב העיירה, הלא הוא הגאון הקדוש בעל ה"תוספות יום טוב" זיע"א: "דבנו! תן לי מעט פת להאכיל בו את ילדי בשבת קדושי!" "אתן לך בכבוד ובשמחה. אך אמור לי נא, מכירים אנו זה עשרים שנה, מדוע באת דווקא היום?" "רבי! אומר לכם את האמת בעיניי הזה, אף שכל ימי נשתמרה כסוד בליבי. מדי שבוע ביום חמישי, קיבלתי תחת דלתי השבורה מעטפה ובה חמישה רובל. אין אני יודע מי היה מניחה שם, אך אני יודע שבמעות אלה לוקח הייתי צורכי שבת לבני ולבנותי. ועתה לא קיבלתי המעות, והיכה הרעב בביתי. בעוד הם יושבים ומשוחחים, באו עוד ועוד עניים מעניי העיר, וכולם סיפור אחד להם על מעטפה תחת הדלת. מעולם לא דיבר איש מהם על זה, כי חושש היה שאם יפרסם הדבר ברבים, יפסיק אותו אדם החפץ לתת בסתר להניח שם את מתנותיו, שנא בגלוי לא יחפץ לתת. הרב הבין בחכמתו את סוד העניין וצווח צווחה גדולה ונוראה: "יוסל'ה הקדוש! האם סולח אתה לנו? האם יש מחילה לאשר עוללו לך? אתה פרנסת את עניי עירנו שנים רבות, ואילו אנו זילזלו בכבודך ובימינו אותך בציבור, הלבנו את פיך, ואת חיינו אנו חבים לך. כלום יש מחילה בעולם לכפוי טובה שכמונו? אח, אח..." כך היה עומד וצווח עד שכמעט פרחו נשמתו. חבורת העניים ישבה אף היא סביבו ומיררו בבכי: "יוסל'ה דאג לכל מחסורינו ואנו זילזלו בו? בליל שבת קדוש, כאשר נם הרב את שנתו, מגלה לו יוסל'ה בחלומו: "דבנו, סולח אני לכם בסליחה גמורה ואין לי שום טרונא. דע לך, שבבית הקברות לא הייתי לבדי כלל. שמה באו אברהם אבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, משה רבינו, אהרן הכהן ודוד המלך עם כיסור ביד ליוני לפתחו של גן עדן. ומאשר אני כאן בכל אושר, שמעניק הקב"ה לאוהביו. רק צער אחד אנוכי מצטער, מתגעגע אני כל העת למעטפות תחת הדלתות לכבוד שבת קדוש..." על מידת הגאווה אומר הקב"ה: אין אני וחוא יכולים לדור כאחד ותחי יתן אל ליבו ויתנהג אך ורק במידת הענווה. "המסקנה היא: ענווה גדולה מכול!"

בברכת ליל וקבוצה
הרב אברהם טריקי

אורות הכשרות

(ולשון גנאי הוא לנשיא ישראל - רש"י). נתעסף ויצא לקראתו, אמר לו בני מה אתה מבקש, אמר לו שאלה יש לי לשאול, אמר לו שאל בני שאל. מפני מה ראשיתן של בבלים סגולות, אמר לו בני שאלה גדולה שאלתה, מפני שאין להם חיות פקחות...! ושוב חזר כל התהליך הזה שלוש פעמים, בשאלות שונות ומשונות, עד שלבסוף פקעה סבלנותו של... המקניס עצמו ואמר לו: 'אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל, אמר לו הן. אמר לו אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל, אמר לו בני מפני מה, אמר לו מפני שאבדתי על ידך ד' מאות זוז. אמר לו הוי זהיר ברוחך, כדאי הוא הלל שתאבד על ידך ד' מאות זוז - והלל לא יקפיד'. והנה המתבונן שם בכל פרטי המעשה, ישתומם עד מאוד מגודל ענוותנותו וארך אפיו של הלל. ולעניות דעתי, לא בכדי סרח הש"ס לתאר את כל שלבי המעשה לפרטי פרטים, מפני שרצה בזה להורות מהו הגדר של 'ענוה' הנדרש מהאדם, והיינו: לעולם יהא אדם ענוותן כהלל - בכל תנאי ובכל מצב, בין אם היה הפוגע קטן או גדול ממנו, ובין אם פגע בו בשוגג או שכל מגמתו היתה להקניסו, ובין אם היה הנפגע גדול ונכבד כדוגמת 'נשיא ישראל' והיה לו לכאורה למחות על כבוד תורתו וכבוד הציבור וכו'. ולא זו בלבד שצריך להעביר על מידותיו ולמחול לו, אלא גם צריך לנהוג בו חביבות מופלגת מעין זו - 'בני מה אתה מבקש'!

וגדולה מזו יש לנו ללמוד ממעשה דרב המבואר בגמ' (יומא פו, א): 'רב הוה ליה מילתא בהדי ההוא סבבא (היה לו ענין עם קצב אחד שפגע בו), אזל תריסר ירחי שתא לא אתא (עברו שנים עשר חודש והקצב לא ביקש ממנו סליחה). כי מטא מעלי יומי דכפורי ולא אתא (כשהגיע ערב כיפור ועדיין לא בא), אמר איזיל אנא לפייסה (אמר רב אלך אני לפייסו)... אזל קרא אבבא (כשהגיע רב לחנות הקצב עמד ליד השער וקרא לו), אמר ליה אבא את זיל לית לי מילתא בהודך (אמר לו הקצב לך מכאן אין לי כלום אתך). הוה קא פליג רישא (באותה שעה היה משבר עצמות ראש הבהמה), אישמיס גרמא מחייה ארישיה' (נשלף הברזל מן הגרון ופגע בו בראשו ומת). הרי לפנינו הנהגה מופלאה של 'מעביר על מידותיו', שכן לא זו בלבד שבשעת מעשה שתק רב ולא השיב כלום כלפי אותו קצב אשר פגע בו, אלא שגם בא אליו להתפייס עמו כדי שח"ו לא יכנס ליו"כ בלי מחילה. אלא שכגודל מעשהו של רב, כך היתה התביעה הנוראה מאותו קצב עד שגזרו עליו משמים מיתה לאלתר! והדברים נוראים ומדברים הם בעד עצמם.

הגאון רבי יהודה צדקה זצוק"ל ראש ישיבת פורת יוסף, היה ידוע כמי שנזהר מאוד בכבוד הזולת, ובפרט בכבודם של תלמידי חכמים. בכל פעם שחש במאן דהו שזלזל או פגע בכבודו של ת"ח, מיד היה מוכיחו על פניו ולא היה מניחו עד שיבקש ממנו מחילה לאלתה. אך על כבודו שלו לא הקפיד מעולם, וכשנודע לו פעם על מישהו שדיבר בו סרה, מיד נענה: 'מחול לו שרוי לו על מה שדיבר וגם על מה שדיבר מכאן ולהבא, הנני מוחל לו בלב שלם מעכשיו! ולא היה מתעניין כלל מי היה המדבר ומה היה דיבורו. ומעשה שהיה עת השתתף באסיפת מורים חשובה ודיבר בפניהם אודות חשיבות ההתלכדות בארגון 'החינוך העצמאי' בראשית יסודו. והנה תוך כדי נאומו, קם אחד המורים והסיח בו דברים קשים ומעליבים... אחיינו של רבינו אשר היה נוכח באותו הכנס רתח מזעם, וגמר אומר בליבו לכתוב אגרת תוכחה קשה לאותו מורה חצוף שפגע בכבוד התורה ברבים... באותו ערב הגיע רבינו לבית אחיינו ואחרי שפתח עמו בדברים אודות הצלחת הכנס וכו', שאל מה דעתו על אותו מורה שהתפרץ אל תוך דבריו... נענה האחין והשיב: 'לא אשקוט ולא אנוח עד אשר יבקש מחילה מכבודו ברבים! הגיב רבינו בדברי הגמ' הידועים אודות 'הנעלבים ואינם עולבין שומעין חרפתם ואינם משיבין, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו', ושאל: מדוע הגמ' נקטה לשון רבים, הרי בדרך כלל הנעלב הוא יחיד. ותירץ, כנראה שדברי הש"ס מכוונים גם כלפי הסובבים אשר נפגעו יחד עם הנעלב, כגון קרוביו או תלמידיו... ובכן, גם עליהם חל החיוב של 'שומעים חרפתם ואינם משיבין'!

בברכת ליל וקבוצה
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

"נר ה' נשמת אדם"
המאמר לע"נ מ"א עט"ר

הרבנית הצדקת מרת רחל טריקי ע"ה
שהשבוע יחול פקידת חודשה
נפשה בטוב תלין וזרעה ירש ארץ"
ת.נ.צ.ב.ה

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות אדר ופורים

משלוח מנות, מתות לאביונים, סעודת ושמחת פורים

ש - מהו שיעור משלוח מנות?

ת - מצוות משלוח מנות מתקיימת במשלוח שני מיני אוכלים או משקים שונים, לאדם אחד, ובלבד שיהיה בהם כדי שיעור אכילת סעודה. וכל המרבה לשלוח מנות מכובדות ולאנשים נוספים. הרי זה משובח.

ש - האם נשים חייבות במצוה זו?

ת - נשים חייבות במצוה זו, כיון שאף הן היו באותו הנס.

ש - מי שסמוך על שולחן אביו, האם חייב במשלוח מנות?

ת - בנים ובנות שהגיעו לגיל מצוות, חייבים במשלוח מנות, גם אם הם סמוכים על שולחן אביהם. וראוי לחנך בזה גם את הקטנים שהגיעו לגיל חינוך.

ש - השולח מנות לחברו לפני פורים, האם יצא ידי חובה?

ת - השולח מנות לחברו לפני פורים, לא יצא ידי חובתו. ויש אומרים אפילו אם הגיעו המנות ליעדם בפורים, אינו יוצא ידי חובה, אלא אם כן המשלוח עצמו היה בפורים. וכן ראוי לנהוג, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות.

ש - האם צריך לשלוח מנות דוקא על ידי שליח?

ת - יכול אדם לתת בעצמו את משלוח המנות, ואין צורך בזה שליחות. לפיכך יכול לשלוח גם על ידי מי שאינו בר שליחות, כגון קטן וקטנה.

ש - השולח מנות לחברו, מבלי לציין את שמו וזהותו, האם יצא ידי חובה?

ת - צריך שהמקבל ידע מי הנותן, כיון שתכלית המצוה לקרב את הלבבות. לפיכך צריך לציין בכתב או בעל פה, מי הנותן. ואם לא עשה כן, אפשר שלא יצא ידי חובתו.

ש - מהו זמן משלוח המנות?

ת - מנהג טוב נהגו העולם, לשלוח מנות לפני סעודת הפורים. ועל כל פנים, מצוותה כל היום, אך אין זמנה בלילה.

ש - השולח מנות לקרוביו, כגון אב לבנו או להיפך, האם יצא ידי חובה?

ת - השולח מנות לקרוביו ואפילו בן - לאביו או להיפך, יצא ידי חובתו.

ש - שלח מנות לחברו, אך לא רצה לקבל ממנו, האם יצא ידי חובתו?

ת - יש אומרים שאין יוצאים ידי חובת משלוח מנות, אלא אם כן נתקבלו בפועל. לפיכך, כל שלא רצה חברו לקבלם מכל סיבה שהיא, או אפילו אם מחל לו עליהם, אפשר שלא קיים המצוה.

ש - מהו שיעור מתנות לאביונים?

ת - מצוות מתנות לאביונים, מתקיימת בנתינת שתי מתנות - לשני אביונים, כלומר מתנה אחת לכל אביון. ושיעור כל מתנה מעיקר הדין, הוא אפילו פרוטה אחת. אולם המנהג לתת בכל מתנה, שיעור שוה ערך של שלוש ביצים פת (כ-170 גרם) ולפתן. ועל פי הסוד, טוב לתת עבור כל מתנה, שיעור מאתיים ושמונים ושבע פרוטות - לקיים מה שנאמר "ממון פזר לאביונים" (פזר גימטריה 287 והם כ-15 ש"ח לפי ערך היום) ביום, כל המרבה לשמח לבבות נשברים במתנות גדולות יותר, הרי זה משובח.

ש - האם נשים חייבות במצוה זו?

ת - נשים חייבות במצוה זו, כיון שאף הן היו באותו הנס.

ש - בנים הסמוכים על שולחן אביהם, האם חייבים במתנות לאביונים?

ת - בנים ובנות שהגיעו לגיל מצוות, חייבים במצוה זו, גם אם הם סמוכים על שולחן אביהם. וכמובן שראוי לחנך בזה גם את הקטנים שהגיעו לגיל חינוך.

ש - האם יוצאים ידי חובת מתנות לאביונים, גם בדברי מאכל ומשתה?

ת - אפשר לקיים מצוה זו, גם בדברי מאכל ומשתה, לפי השיעור האמור לעיל.

ש - האם יוצאים ידי חובת מתנות לאביונים בנתינת המחאה כספית?

ת - אפשר לקיים מצוה זו, גם בהמחאה כספית, ובלבד שהגיע מועד פרעונה, וניתן לפדותה בו ביום.

ש - מהו זמן מתנות לאביונים?

ת - מנהג טוב נהגו העולם, לקיים מצוה זו לפני סעודת הפורים. ועל כל פנים, מצוותה כל היום, אך אין זמנה בלילה.

ש - המוסר מתנותיו לגבאי צדקה לפני הפורים - כדי לחלקם לאביונים ביום הפורים, האם יצא ידי חובה?

ת - אפשר למסור מתנות לאביונים בידי גבאי צדקה - כדי שיחלקם לאביונים, ביום מצוה בו יותר מבשולח. ועל כל פנים, צריך שהמתנה תגיע לידי האביון, ביום הפורים. לפיכך, המוסר מתנותיו לגבאי צדקה אפילו לפני הפורים, כל שהגיעה לאביון ביום הפורים, יצא ידי חובתו.

ש - האם אפשר לקיים מצוה זו, גם במתן בסתר?

ת - מצוה מן המובחר לקיים מצוה זו במתן בסתר. ועל כל פנים, פשוט שאין צריך האביון לדעת מי הנותן.

ש - מי הוא אביון, אשר אפשר לקיים בו מצוות מתנות לאביונים?

ת - אין צריך לבדוק במצבו של האביון, אלא כל הפושט ידו בפורים, נותנים לו.

ש - מהו זמן סעודת פורים?

ת - זמן סעודת פורים, הוא ביום ולא בלילה. ונהגו להתחיל הסעודה אחר תפילת מנחה גדולה. ואם קיים סעודה זו בליל פורים, לא יצא ידי חובתו. ועל כל פנים, טוב שגם בלילה ירבה קצת בסעודתו וילבש בגדי יום טוב.

ש - האם נשים חייבות בסעודת פורים?

ת - נשים חייבות בסעודת פורים, כיון שאף הן היו באותו הנס.

ש - האם צריך לשתף גם את הקטנים בסעודה זו?

ת - מצוה לחנך גם את הקטנים במצוות סעודת פורים, כל שהגיעו לגיל חינוך.

ש - האם חייבים באכילת פת, בסעודת פורים?

ת - יש אומרים שצריך לאכול פת בסעודת פורים, וכן היא דעת כמה מגדולי הפוסקים. וראוי לחוש לדעה זו, ולאכול לפחות כזית פת. ועל כל פנים העיקר להלכה, שאין צריך אכילת פת בסעודת פורים. לפיכך אם שכח לומר "על הניסים" בברכת המזון, אינו צריך לחזור, כמבואר לעיל.

ש - האם צריך לאכול בשר ויין בסעודה זו?

ת - ראוי לאכול בשר ולשתות יין בסעודה זו, שכן אין שמחה אלא בבשר ויין. מכל מקום אם אין ידו משגת בשר ויין, או שהם מזיקים לו, אין זה מעכב.

ש - האם חייבים להשתכר בסעודת פורים?

ת - חייב אדם לשתות יין יותר מהרגלו - עד כדי שכרות, ובלבד שלא יפסיד על ידי זה ברכת המזון או תפילת ערבית, והחכם עיניו בראשו. וכאן המקום אתי, לספר מעשה נפלא שיש בו כדי ללמדנו על חשיבות תפילת ערבית של מוצאי הפורים, אשר לצערנו, רבים מזלזלים בה עקב שכרות ועייפות. ומעשה שהיה כך היה: כשנפטר הגאון רבי משה אסתר'ל זצ"ל אב"ד קראקא, הלא הוא הי"ד"א אשר אחינו האשכנזים קיבלו הוראותיו, עמד הספדן לפני המיטה, ומנה שלושים ושלוש מעלות גדולות שנתקיימו בכב' הרב זצ"ל. לאחר שסיים את הספדו הארוך, עמד שם אחד מהקהל ואמר, יש עוד מעלה אחת ששכח מר להזכירה: "ביום פורים לעת ערב, זמן שכולם שקועים בתוך הסעודה הדשנה של פורים, היה רבינו נוהג לתת מסיכה על פניו, ולפקוד את בתי הקהילה, והיה רוקד לפניו מבלי שהכירוהו ולאחר מכן היה מסיר המסיכה מעל פניו לתדהמת כל הנוכחים, וזעק מה עם ערבית..." ובה היה מזרז את הציבור בחשיבות תפילת ערבית וק"ש - שהיא חשובה לאין ערוך מסעודת הפורים. ישמע חכם ויוסף לקח.

ש - האם מותר לעשות מלאכה בפורים?

ת - אמנם מעיקר הדין, פורים מותר בעשיית מלאכה. מכל מקום כבר פשט המנהג בכל מקום, שאין עושים מלאכה ביום פורים, אך ליל פורים מותר בעשיית מלאכה. וכל העושה מלאכה ביום פורים, אינו רואה בה סימן ברכה. ביום, מלאכות שהם לצורך הפורים, כגון מלאכות הבית, וכן גילוח הזקן ונטילת צפורניים וכו', מותר לעשותן בפורים.

ש - בעל עסק המעסיק פועלים גויים, האם יכול לעשות מלאכה בפורים על ידם?

ת - מותר לגוי לעשות מלאכה עבור היהודי, לפיכך יכול לפתוח את עסקיו בפורים ולהפעילם על ידי נכרים.

ש - האם מותר להתחפש בפורים?

ת - מותר להתחפש בפורים, לצורך שמחת הפורים. אך יש להקפיד שלא ילבש גבר בגד אשה וכן להיפך, משום שיש בזה חשש לאיסור תורה. וצריך להזהר בזה, גם בתחפושות בניו הקטנים.

הרבנות והמועצה הדתית
באר-שבע

הרינו מודיעים לציבור

שמשרדי הרבנות והמועצה הדתית
ברח' התלמוד 8

יהיו סגורים לקהל עקב חג המורים

ביום חמישי יד' אדר ב' תשע"ט (21.3.19)
ונחזור בעזה"י לתת שרות לקהל הרחב
ביום ראשון יד' אדר ב' תשע"ט (24.3.19)

למעט קבלת לוויות בין השעות 8:00-10:00 בבקר
לאחר מכן יש לפנות:
לרב אברהם לורבר במס' 054-4348735

בברכת פורים שמח!

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

הרבנות והמועצה הדתית
באר-שבע

הזמנה לכנס משגיחי הכשרות

לקראת "חג הפסח" הבעל"ט
בעזה"י יתקיים "כנס משגיחים"
בבית המדרש "קול יהודה"
(של כב' המרא דאתרא שליט"א)
רח' מנחם גבאי 33, שכונה ד', באר שבע,
ביום שני י"א אדר ב' תשע"ט (18.3.19) בשעה 19:00

בהשתתפות

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א
רב העיר וראש אבות בתי הדין
ממונה המועצה הדתית

הרב מאיר סויסא שליט"א
מנהל מחלקת כשרות מהדרין
הרב מיכאל כהן שליט"א
מנהל מחלקת כשרות

בברכת ברוכים הבאים

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
לשכת רב העיר

"הבלת ההל ביום הפורים"

בבית הרב מורנו המרא דאתרא

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א
ההנו להודיע לציבור כי כב' רב העיר שליט"א
יקבל קהל בביתו ביום פורים

יום חמישי יד' אדר ב' תשע"ט (21.3.19)
בין השעות 10:00 עד 13:00 בבקר
בכתובת: רחוב עמרי 8, וילות מצדה באר-שבע
ככ"ב רב אברהם לורבר

רבנו חיים פלאג'י זיע"א
"סנולה גדולה ונפלאה לומר כל התהילים
באשמורת הבוקר של יום פורים
שיזמן זה הוא עת רצון גדול מאוד"
(מועד לכל חי)

תענית אסתר

יחול ביום רביעי

ונ' אדר ב' תשע"ט (20.3.19)
תחילת הצום: בשעה 4:29
סיום הצום: בשעה 18:16

לשאלת רבים בדבר פורים דמוקפין

קריאת המגילה ושאר מצוות הפורים בעיר באר שבע
הוא ב-י"ד אדר והמחמיר לקרוא המגילה ושאר מצוות הפורים גם
ב-ט"ו באדר כדי לצאת ידי חובת כל הדעות תבוא עליו ברכה!

להלן ציטוט מדברי כב' המרא דאתרא שליט"א כפי שפורסם בעבר.
כאן המקום איתי לפרסם את מה שפסקתי (בסיפרי חגים חמנים)
ופרסמתי זה מכבר בשנים לכלל תושבי העיר בביטאון הרבנות
"אורות השבת": "יש אומרים שבאר שבע היא בכלל הערים
המסופקות, כלומר שיש ספק אם היתה מוקפת חומה מימות יהושע
בן נון. ועל כן, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות בלי פקפוק, ראוי ונכון
לקיים את כל מצוות הפורים, בשני הימים - י"ד וט"ו באדר. אלא
שבארבעה עשר באדר (לילה ויום) יקראו את המגילה בברכות,
אך בחמישה עשר (לילה ויום) יקראו את המגילה בלא ברכות. וכן
אין להוציא ספר תורה לקרוא פרשת "ויבא עמלק", אלא ביום י"ד
באדר בלבד. וכמו כן אין לומר "על הניסים" בתפילה ובברכת המזון,
אלא בארבעה עשר בלבד (לילה ויום). ועל כל פנים, כל הקהילות
בעיר"ק באר שבע שנהגו לקרוא רק ב"ד באדר, ושאים להמשיך
במנהגם כי יש להם על מי לסמוך. והאמת והשלום אהבו."

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
לשכת רב העיר

לשאלת רבים

הנונו להודיע כי על פי פסיקת כב' המרא דאתרא שליט"א
סכום "זכר למחצית השקל" עומד השנה על
כ-20 ₪ לכל נפש וכל המוסיף יוסיפו לו
מן השמים לצאת ידי חובת כל הדעות.

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טדיקי זצ"ל בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טדיקי ע"ה בת סימי ז"ל

